

Yttrande

Förslag till nytt beslut för naturreservatet Änggårdsbergen i Göteborgs Stad och Mölndals Stad

Diarienummer: 511-5433-2017

Länsstyrelsen Västra Götalands Län

Naturskyddsföreningen i Göteborg är positiv till att området som skyddades 1975 får ett starkare skydd och området som skyddades 2016 får ett likvärdigt starkt skydd genom bildande av det nya naturreservatet. Men däremot har föreningen följande synpunkter på ett nytt förslag till beslut med föreskrifter samt förslag till skötselplan för naturreservatet Änggårdsbergen.

Leder ska vara enkla att gå på, framkomliga och utan hinder med minst en meter i bredd och två meter i höjd. Inom de måtten bör det inte heller finnas hög eller tät växande vegetation. Vid våta eller leriga delar som kan vara mer svårframkomliga kan spångar installeras eller leden dras om för att lösa tillgänglighetsdilemman (Tourism in Skåne, 2021).

Medvetenhet om hur vegetationen växer i naturen kan både skapa, och hindra besökarens tillgänglighet. Vegetation kan användas för att leda besökare rätt genom att plantera eller använda naturvårdskötande åtgärder strategiskt. Exempelvis genom att exponera intressanta träd eller geologi så att besökarens upplevelser blir extra spännande. Tät vegetation kan även användas i avskärmande syften, när det finns attribut i naturlandskapet som skulle kunna störa eller distrahera besökarens upplevelse, olika skiktningar i naturen kan både vara tät samtidigt som landskapsbilden kan ge ett intryck av att det finns mer skog än vad som egentligen växer på platsen. Undervegetation och tät vegetation kan även avskärma stigar från varandra så att vissa målgrupper inte nödvändigtvis behöver träffas, vilket också kan minska risken för trängseffekter i naturområden (Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna, SLU, LRF Skogsägarna, 2016).

Kunskapsspridning och information är centralt inom naturturism för att kunna förvalta, bevara, och lära ut kunskap om landskap till turister (Newsome, Moore och Dowling 2013, s.295, 295). Syftet med kommunikation är att få turister att reflektera över naturens samband och skeden så de vidare funderar över att agera respektfullt och miljömedvetet på platsen (Ibid., s.296). Olika pedagogiska verktyg och metoder kan även behövas för att olika grupper av människor ska lära in den nya kunskapen. Exempelvis lär sig inte vuxna och barn på samma sätt, men även olika vuxna lär sig olika beroende på deras tidigare relation till ämnet (Ibid., s.294, 295). Utbildning är kritiskt när det gäller att få turister att agera miljömedvetet inom alla former av områden, både outvecklade och utvecklade, det blir speciellt viktigt när allvarigare handlingar mot naturområden och ekosystem utförs (Ibid., s.277). Vidare, vet man

att kommunikation kan öka turisternas kunskap, öka chanserna för positiv beteendeförändring, öka miljömedvetenheten hos besökarna och skapa en positiv attityd mot bevarande av landskap. Kommunikativa verktyg kan öka chanserna för att turisterna ska bli mer miljövänliga, men det finns samtidigt belägg för att de flesta som använder naturmiljöer i rekreativt syfte inte förstår att deras vistelse kan orsaka slitage i naturmiljöer och ekosystem (Ibid., s.321, 322).

Eftersom turister och friluftsvandring har en tendens att utforska sina omgivningar med stöd av allemansrätten föreslås att: förvaltare som kommun eller Länsstyrelse har ansvar att undersöka regelbundet vilka platser ekosystem som har risk att slitas hårdare. Förvaltaren ska även ha ansvar att kanalisera stigarna eller leder med naturliga hinder där det kan finnas känsligare ekosystem. De naturliga hindren ska se estetiskt tillfredställande ut i naturmiljöer. Exempelvis skulle det kunna vara död ved, buskar, stockar m.m. så friluftsvandring och turister uppmuntras att stanna på lederna som är till för promenader och cykling istället för att hitta alternativa vägar som eventuellt går genom känsligare naturmiljöer. Det är viktigt att hindren är en insmältande del i naturomgivningen så besökare inte känner att deras mentala eller fysiska tillgänglighet störs. Kommunikativa verktyg är därför fördelaktiga som komplement när lösningar som spångar och design av naturområden installeras.

Saknar en utökning av naturreservatet

Naturskyddsföreningen i Göteborg beklagar att inte reservatet utökas som i tidigare förslag från 2019 samt att man fortfarande inte tagit ett större grepp om att bevara, förstärka och restaurera en grön kil mellan Änggårdsbergen och Sandsjöbacka. Vi ställer oss mycket kritiska till att kommunstyrelsen i Mölndal i oktober 2020 beslutade att kommunen inte längre godkänner den tidigare planerade utökningen med 60 hektar kommunägd mark söder om det befintliga naturreservatet. Detta är anledningen till att utökningen har utgått från Länsstyrelsens översyn. Den gröna kilen pekas ut i bl.a. Göteborgs Stads Friluftsprogram (2018), Göteborgs Grönstrategi (2014) samt i förslag till ny Översiktsplan för Göteborg (2021). Den gröna kilen är en viktig grön pusselbit för bättre friluftsliv, högre biologisk mångfald samt för att Göteborgs Stad ska kunna nå sina miljömål.

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg

Genom
Lena Nilsson
Ordförande

Referenser

Newsome, D., Moore, S., A. & Dowling, R., K (2013) Natural area tourism – Ecology, Impacts and Management 2th edition. Bristol: Channel View Publications

Skogsstyrelsen, Skogsindustrierna, SLU, LRF Skogsägarna (2016). SKOGSSKÖTSEL FÖR FRILUFTSLIV OCH REKREATION. Hämtad från Skogsstyrelsen:
<https://skogsstyrelsen.se/globalassets/mer-om-skog/skogsskotselserien/skogsskotselserien-15-skogsskotsel-for-friluftsliv-och-rekreation.pdf>

Tourism in Skåne (2021). NATIONELLT RAMVERK FÖR VANDRINGSLEDER - Kvalitetskriterier. Hämtad från Tourisminskane:
<https://tourisminskane.com/sites/tourisminskane/files/files/2021-02/210223%20Kvalitetskriterier.pdf>